

## Za poduk in kratek čas.

### Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

Dalje je znati, da deželski sodnik nima pravice soditi, ampak gospod vsakterega človeka o vdarcih kakšnih koli brez prelivanja krvi, tudi ne lasanje, ogovarjanje in ne o dolgovi malih in velikih, naj jih dolžnik še tako hudobno zadržuje: tudi ni dolžen soditi spašenja, namreč „etzat“, ne osvojenja, katero si je človek prilastil za sebi storjeno škodo po pravem načinu, ne odtrganja, ki se godijo pri oranji na polji in se imenujejo „vberuanch“. Deželski sodnik tudi ne sme katerega bodi kmeta vjeti zaradi kakšne koli tožbe, kar se „inziht“ zove, ampak najpred mora gledati, če gospod ali župan toženega hoče tega zatoženega pred sodišče postaviti; ako namreč to obljubi in stori, mora s tem sodnik zadovoljen. Ako pa gospod ali župan zatoženega sodišči ohraniti ali predstaviti se brani, tedaj ga sodnik slobodno brez škode gospodovega blaga, če ga ondi najde, vklene in zgrabi, tako da hudobnežev gospod na svojem blagu skoz sodnika ali njegove tovarše ali glasnike čisto nič ni oškodovan.“<sup>1)</sup>

8. Rudolf „de Soin“ župnik v Ptuiju imel je kot višji dijakon l. 1324. z dominikani v Ptuiju tako hude pravde, da je moral Janez XXII. Krškemu škofu Henriku III. ukazati, naj v omenjeni zadevi posreduje. Ta župnik je umrl l. 1328. Njegov naslednik je bil

9. Henrik. Ta je naveden z Gotfridom Kelčkim, Hevdegomu Ptujskim, Friderikom Jablanskim, Duringom Schwanberškim, Wignadom Dachsenberškim in Albrechtom Holonečkim l. 1329. kot priča v listini za Nežo Landsbersko.

<sup>1)</sup> Po smrti višjega duhovnika Rndolfa Dornerja, župnika na Vogavi in korarje Briksenskega postal je l. 1337. višji duhovnik. Kot tak je naveden najpred v listini od dne 14. febr. l. 1338. Ž njo namreč javlja Hertneid, župnik pri sv. Petru nižje Maribora, pa je po nasvetu svojega višjega duhovnika Henrika, župnika Ptujškega na znanje vzel ustanovitev kaplana v Hrastovci, katere se je bila za njegovega prednika Kristana zgodila ter jo je s posebnimi, v listini naštetimi pogoji odobril.<sup>2)</sup> Dne 3. januarja l. 1339. je zopet imenovan v listini, pisani v Hartbergu, s katero ondotni župnik Hauch javlja, da je po nasvetu in z dovoljenjem Henrika, nadškofa Solnograškega in Henrika, župnika Ptujškega, „ze den zeiten Erzpriester auf der nidern March“ ustanovil vsakdanjo rano mešo, — to je kaplanijo v Hartbergu.<sup>3)</sup>

Omenjenega leta (1330.) mudil se je Hen-

rik. nadkof Solnograški v Ptuiju, kjer je 29. avg. t. l. Novomeškimi križniki dovolil, da smejo z dvorom, katerega so od duhovnika Jakoba in njegove matere dobili, kupiti tudi desetino z dvorom združeno.<sup>4)</sup> (Dalje prih.)

**Smešnica 33.** Občinski pisar zabaval se je pogostoma v krčmi z nekim kmetom ter mu je časi ponudil tabakiro v šnopanje. Ko je kmet potem kihal, rekel mu je pisar vsakokrat: „A vôtre santé!“ (Na Vaše zdravje!) Kmet se dolgo ni brigal za te besede, naposled pa vendar vpraša nekega dijaka, kaj se to pravi. Dijak, zvita bučica, zapazi, da ima kmet rudeče lasi. „Mož, reče mu toraj, povedal bi Vam, pa se bojim, da bote na-me jezni; a vôtre santé, se pravi po slovenski: Ti rudečelasi tepec.“ — Da je kmeta to razlaganje razjarilo, to si lahko mislimo. Prihodnjo nedeljo se snide zopet s tajnikom. Pisar mu ponudi tobakiro, kmet kihne. „A vôtre santé!“ glasi se zopet. „Vse, kar je prav!“ reče kmet jezno, „dosti dolgo sem poslušal to mirno,“ — ter telebne ubogega pisarja parkrat za uho. Odpravljajoč se iz krčme, godrnja: „Zapomni si tajnik, kmetje tudi razumemo francoski“.

## Razne stvari.

(Cesarsko darilo.) Njih veličanstvo, svitli cesar je daroval iz lastnega premoženja za popravo podružne cerkve sv. Barbare v Čadramu 200 gld.

(Velika skupščina.) Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela v četrtek, dne 8. avgusta svojo veliko skupščino na Bledu. Navzočih je bilo nad 100 zastopnikov te družbe, med njimi iz spodnjega Štajarja gg.: župnik Jernej Voh, odvetnik dr. Jos. Srnc in dr. Iv. Dečko. Brž ko ne še povemo kaj več veselega o tej skupščini v resnici slov. družbe.

(Okr. zastop) v Ormoži razpisuje službo zdravnika ter mu obeta 500 gld. letne plače za to, da obiskuje tudi ubožne bolnike v tem okraju pa ne tirja od njih še posebej plačila. Upajmo, da se oglasi kateri slov. zdravnik, ki ima srce za slov. ljudstvo, za to službo.

(V odboru okr. zastopa) v Slov. Bistrici so ti-le gg.: Anton Hajšek, dekan v Slov. Bistrici, načelnik, Fr. Mlakar, veleposestnik v Hošnjici, njegov namestnik, Karol Adelstein, krčmar v Slov. Bistrici, Anton Grundner, trgovec v Poličanah, Karol Hrastnik, župan v Sp. Polskavi, L. Kresnik, posestnik na Orešnjevc, Fr. Sucher, mestjan in Alb. Stieger, trgovec v Slov. Bistrici. Kolikor se sodi, je odbor v dobrih rokah in zato mu želimo, naj mu služi sreča v njegovem delovanju!

<sup>1)</sup> Listina št. 1909. d. v deželnem arhivu v Gradci.

<sup>2)</sup> in <sup>3)</sup> Deželni arhiv v Gradci.

<sup>4)</sup> Petteg, Urkunden des Deutsch-Ordens-Arch. I., 301.